

VERNIEUWDE UITGAVE VAN EEN BEPROEFDE MBO-METHODE

Schokland: de basis voor goed burgerschapsonderwijs

Een belangrijk aspect van burgerschapsonderwijs? Dat de lesstof actueel is. Daarom zorgt Uitgeverij Deviant ervoor dat er regelmatig een nieuwe uitgave verschijnt van haar mbo-methode Schokland. Zo kunnen studenten in schooljaar 2023-2024 aan de slag met een versie die volledig up-to-date is. **BAS WOLTERS**

Schokland is door de vormgevers van Uitgeverij Deviant in een nieuw, volwassener jasje gestoken.

De burgerschapsmethode Schokland is al zo'n vijftien jaar een vaste waarde in het mbo', aldus Ron Visser, ruim vijf jaar werkzaam als redacteur burgerschap bij Uitgeverij Deviant. 'De kracht van de methode zit 'm in de compleetheid. Schokland behandelt vrijwel alle onderwerpen die relevant zijn binnen de vier burgerschapsdimensies. Studenten verwerken de theorie in afwisselende opdrachten op twee verschillende niveaus: mbo-niveau 2 en 3-4. Door de methode regelmatig te herzien, zorgen we ervoor dat de onderwerpen en opdrachten aansluiten bij de thema's en vraagstukken die op dit moment in de samenleving spelen.'

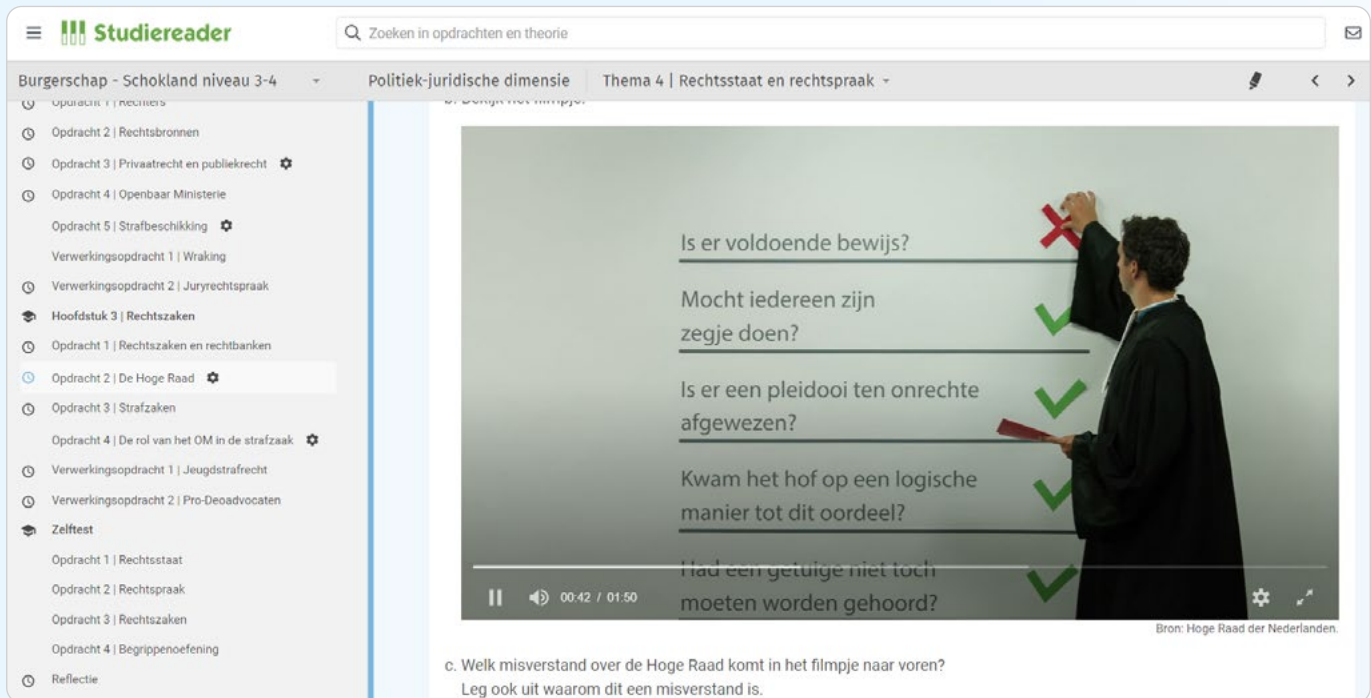
VERTROUWDE METHODE

Nu is Ron zelf projectleider bij de laatste vernieuwingsslag van Schokland. Tijdens deze revisie, die voor het schooljaar 2023-2024

verschijnt, wordt de succesvolle burgerschapsmethode in een nieuw jasje gestoken en krijgt ze een inhoudelijke opknapbeurt. Ron: 'Veel docenten zweren bij de aanpak en structuur van Schokland. Hieraan wordt in grote lijnen dus niet getornd. Wel zorgen we met subtiële aanpassingen en toevoegingen voor een flinke verbetering.'

Waar veel burgerschapsmethodes ingedeeld zijn in thema's, is Schokland per dimensie ingericht. De methode begint met het introducerende onderdeel 'Kern van burgerschap'. Daarna volgen de vier burgerschapsdimensies, om vervolgens te eindigen met het extra deel 'Wereldburgerschap'. Elke dimensie is opgedeeld in herkenbare en aansprekende thema's zoals media, verkiezingen, kritisch consumeren en leefstijl. 'Het uitgebreide karakter van Schokland geeft docenten de vrijheid om zelf accenten te leggen', vertelt

HET UITGEBREIDE
KARAKTER GEEFT
DOCENTEN DE VRIJHEID
OM ZELF ACCENTEN TE
LEGGEN

Studiereader

Zoeken in opdrachten en theorie

Burgerschap - Schokland niveau 3-4

Politiek-juridische dimensie

Thema 4 | Rechtsstaat en rechtspraak

Opdracht 2 | Rechtsbronnen

Opdracht 3 | Privaatrecht en publiekrecht

Opdracht 4 | Openbaar Ministerie

Opdracht 5 | Strafbeschikking

Verwerkingsopdracht 1 | Wraking

Verwerkingsopdracht 2 | Juryrechtspraak

Hoofdstuk 3 | Rechtszaken

Opdracht 1 | Rechtszaken en rechtbanken

Opdracht 2 | De Hoge Raad

Opdracht 3 | Strafzaken

Opdracht 4 | De rol van het OM in de strafzaak

Verwerkingsopdracht 1 | Jeugdstrafrecht

Verwerkingsopdracht 2 | Pro-Deoadvocaten

Zelftest

Opdracht 1 | Rechtsstaat

Opdracht 2 | Rechtspraak

Opdracht 3 | Rechtszaken

Opdracht 4 | Begrippenoefening

Reflectie

Is er voldoende bewijs?

Mocht iedereen zijn zegje doen?

Is er een pleidooi ten onrechte afgewezen?

Kwam het hof op een logische manier tot dit oordeel?

Had een getuige niet toch moeten worden gehoord?

Bron: Hoge Raad der Nederlanden.

c. Welk misverstand over de Hoge Raad komt in het filmpje naar voren? Leg ook uit waarom dit een misverstand is.

De vernieuwde digitale variant van Schokland. Zowel theorie als de opdrachten staan op het digitale leerplatform van Uitgeverij Deviant.

Ron: 'Vindt een docent de multiculturele samenleving heel belangrijk, dan kan hij daar veel aandacht aan besteden. Maar vindt een docent een thema over het bestuur van Nederland belangrijker? Dan is daar ook uitgebreide lesstof over. Als hij een onderwerp minder relevant vindt of weinig beschikbare lesuren heeft, is het gemakkelijk om bepaalde hoofdstukken of opdrachten over te slaan. De methode is zo ingericht dat studenten ook dan nog kunnen voldoen aan de burgerschapseisen.'

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Wat kunnen docenten van de herziening van Schokland verwachten? 'De grootste vernieuwing zit 'm in het actualiseren van de lesstof', zegt Ron. Zo worden grote maatschappelijke ontwikkelingen van de afgelopen jaren in de methode opgenomen. 'De toeslagenaffaire bijvoorbeeld heeft

zoveel impact gehad dat we daar over vijf jaar nog steeds over praten. Hetzelfde geldt voor onderwerpen als de klimaatprotesten en het grensoverschrijdende gedrag bij The Voice of Holland.'

Ron: 'Ten opzichte van een paar jaar geleden zijn de politieke verhoudingen in Nederland ook weer wat verschoven, hier hebben we vanzelfsprekend op ingespeeld. En de namen en foto's van ministers en staatssecretarissen hebben we uiteraard geüpdatet.' Daarnaast besteedt Schokland ook aandacht aan grote mondiale problemen als oorlog, klimaatverandering en terrorisme. 'Ook op deze gebieden zijn er ontwikkelingen waar we rekening mee hebben gehouden. In de vorige editie van Schokland speelde er bijvoorbeeld veel rondom de opvang van Syrische vluchtelingen. De vluchtelingenproblematiek is nog steeds actueel, alleen gaat het nu meer over Oekraïense vluchtelingen

en over de opvangcrisis in Ter Apel. Daarnaast staan we door de coronacrisis bijvoorbeeld nu ook stil bij pandemieën.'

NIET NORMEREND

Bij de herziening heeft de burgerschapsredactie haar eigen objectiviteit ook tegen het licht gehouden. 'Als methode-ontwikkelaar moet je je heel bewust zijn van je blinde vlekken', aldus Ron. 'Je moet de theorie zo genuanceerd en neutraal mogelijk brengen.' De redactie heeft getracht om zo min mogelijk normerend te zijn in de methode door situaties altijd van verschillende kanten te belichten. Ron: 'We willen dat de studenten zelf tot een oordeel komen op basis van gefundeerde argumenten. Ook stimuleren we de andere kritische denkvaardigheden, zoals het perspectief van een ander innemen en beoordelen of informatie betrouwbaar is.'

Vluchtelingen

Een gevolg van oorlog is dat veel mensen hun land ontvluchten. Omdat mensen hun leven in een oorlogsgebied niet zeker zijn, vluchten ze naar landen waar het wel veilig is. Vooral landen in de omgeving van het conflict krijgen daardoor te maken met veel vluchtelingen. Zij moeten de vluchtelingen die binnenkomen opvangen en zijn verplicht om hun onderdak, voedsel en medische zorg te geven.

Opvang Oekraïense vluchtelingen in de regio

In Oekraïne brak in 2022 een oorlog uit, waardoor veel inwoners zijn gevlucht naar de omliggende landen.
Bron: UNHCR, 23 december 2022.

 Vrede

Om een oorlog te beëindigen moeten de strijdende partijen vrede sluiten. Vaak vinden er onderhandelingen plaats om tot een vredesakkoord te komen. Er moeten bijvoorbeeld afspraken worden gemaakt over de verdeling van grondgebied of over de wederopbouw. Internationale organisaties, zoals de VN, kunnen daarbij bemiddelen.

2.4 Terrorisme

Een ander mondiaal probleem is terrorisme. **Terrorisme** is het plegen van geweld met een politiek of religieus doel. Terroristen plegen aanslagen om bijvoorbeeld angst te zaaien of politici onder druk te zetten. Bij de aanslagen komen vaak onschuldige burgers om.

Sommige terroristische organisaties hebben een internationaal netwerk. Daardoor kunnen zij aanslagen in verschillende delen van de wereld plegen. Landen werken om die reden samen om terrorisme tegen te gaan. Hun veiligheidsdiensten wisselen bijvoorbeeld gegevens uit en landen treden gezamenlijk op tegen terreurorganisaties.

2.5 Pandemieën

Ook pandemieën zijn een mondiaal probleem. Een **pandemie** is een wereldwijde verspreiding van een besmettelijke ziekte.

Een recent voorbeeld van een pandemie is de verspreiding van het coronavirus (COVID-19). Dit zeer besmettelijke virus ontstond hoogstwaarschijnlijk in 2019 in China en verspreidde zich in 2020 in korte tijd over de hele wereld. De ziekte verloopt bij de meeste mensen mild, maar kan - met name bij kwetsbare mensen - tot ernstige gezondheidsproblemen leiden. Wereldwijd overleden miljoenen mensen aan de gevolgen van het coronavirus.

Landen maakten internationale afspraken om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Er werd bijvoorbeeld een internationaal coronapaspoort ingevoerd, zodat gecontroleerd kon worden of iemand was gevaccineerd tegen of getest op het coronavirus. Ook stelden Europese landen samen een vaccinatiestrategie op.

Door het instellen van een internationaal coronapaspoort probeerden landen grip te krijgen op de verspreiding van het coronavirus.

Begrippenlijst

Burgeroorlog	Een oorlog tussen verschillende groepen binnen een land.
Internationaal verdrag	Een officiële overeenkomst tussen verschillende landen.
Klimaatverandering	De verandering van het klimaat op aarde.
Mondiaal probleem	Een probleem waar landen wereldwijd mee te maken hebben.
Pandemie	Een wereldwijde verspreiding van een besmettelijke ziekte.
Terrorisme	Het plegen van geweld met een politiek of religieus doel.

In het herziene Schokland is er aandacht voor Oekraïense vluchtelingen en pandemieën.

BOEKEN OF VOLLEDIG DIGITAAL?

Schokland wordt zowel in volledig digitale variant als in boekvorm aangeboden. Een belangrijk verschil met de vorige digitale variant is dat de theorie nu ook gedigitaliseerd is. Studenten hebben op het digitale leerplatform van Uitgeverij Deviant dus toegang tot zowel de theorie als de opdrachten. Ron: 'Het leerplatform biedt docenten bovendien diverse tools om sturing te geven aan de lessen. Zo is er een lesplanner, een voortgangsmodule en kunnen docenten eigen lesmateriaal toevoegen voor hun studenten. Dit laatste geeft docenten de mogelijkheid om een onderwerp uit het nieuws aan een thema te koppelen of om een onderwerp vanuit de beroepscontext te behandelen.'

NIEUWE VORMGEVING

De vormgevers van Uitgeverij Deviant steken Schokland bij de herziening ook in een nieuw jasje, met een volwassenere uitstraling. 'We gebruiken bijvoorbeeld minder tekeningen, zoals strips, en hebben voor een frissere kleurstelling gekozen. De stijl oogt serieuzer en sluit beter aan bij de belevingswereld van mbo-studenten', aldus Ron.

Ook in de fotokeuze is een verbetering gemaakt. 'We hebben meer geïnvesteerd in goede en inclusieve foto's. Hiervoor zijn we gebruik gaan maken van meer verschillende beeldbanken en hebben we bij de fotoselectie extra aandacht besteed aan de representatie van minderheden in de samenleving. De methode krijgt hierdoor niet alleen een mooiere uitstraling, maar schept zo een authentiek en realistischer beeld van de

werkelijkheid, waarin elke student zich herkent.'

VERNIEUWD MAAR VERTROUWD

Het mooiste aan het nieuwe Schokland is dat het zowel nieuwe als bestaande gebruikers zal aanspreken. Ron: 'Schokland ziet er weliswaar nieuw uit, maar de methode blijft voor gebruikers herkenbaar.' Ook inhoudelijk blijft de kracht van Schokland behouden. Aan de duidelijke structuur, heldere theorie en afwisselende opdrachten is niet gesleuteld. 'Ondanks de vernieuwingen blijft Schokland gewoon Schokland: een verdiepende lesmethode die voor docenten als basis dient voor goed burgerschapsonderwijs.' ■

DE AUTEUR IS TEKSTSCHRIJVER BIJ
UITGEVERIJ DEVIANT